

Stöd för skolutveckling kring nyanlända och flerspråkiga elevers lärande

Detta är en sammanställning av de utbildningar, insatser och material som Skolverket erbjuder och kan användas i arbetet med nyanlända och flerspråkiga elevers lärande. Listan bygger främst på de behov som kommit fram i de utvecklingsplaner som huvudmän och samordnare formulerat utifrån sitt systematiska kvalitetsarbete.

Innehållet är sorterat efter de nationella skolutvecklingsprogrammen.

ÖVERGRIPANDE INFORMATION OCH STÖD PÅ SKOLVERKETS WEBBPLATS

Nyanlända elevers skolgång

Organisering av nyanländas utbildning ska ingå i det systematiska kvalitetsarbetet så att man på huvudmanna- och skolenhetsnivå följer upp och analyserar resultat och verksamhet. En tydlig roll- och ansvarsfördelning i hela styrkedjan är viktig för det fortsatta arbetet.

Rutiner för mottagande, kartläggning och överlämnande av information behövs för att verksamheten ska planeras utifrån elevernas individuella förutsättningar och behov. Skolan behöver se hela eleven och de förmågor och resurser eleven har med sig från sin bakgrund och erfarenheter, i och utanför skolan.

Nyanländas rätt till utbildning

Den som är, eller ska vara folkbokförd enligt folkbokföringslagen, ska anses bosatt. Då har man rätt till all utbildning i det svenska skolväsendet. Om man inte är, eller ska vara folkbokförd, så kan man ha rätt till viss utbildning.

Förändringar och nya insatser är i kolumnen för årskurs/skolform markerat med grönt.

NATIONELLA SKOLUTVECKLINGSPROGRAM	Årskurs Skolform	Form
BEDÖMNING OCH BETYG		
<u>Nyanlända elever och betyg i grundskolan</u> Hur funkar betyg och nationella prov för nyanlända elever?	Gr	Film
<u>Webbkurs om betygssättning för lärare i årskurs 4–6</u> Webbkursen syftar till att ge möjlighet att fördjupa kunskaper om betygssättning utifrån ett praktiskt perspektiv, ett forskningsbaserat perspektiv och utifrån vad regelverket säger. Kursen bygger därför på forskares artiklar, filmer, reflektionsfrågor och praktiska uppgifter. Den ger också en inblick i hur elever i årskurs 6 tänker och pratar om bedömning och betyg. <u>Webbkurs om betygssättning för lärare i årskurs 7–9, gymnasieskolan och vuxenutbildningen</u> Webbkursen syftar till att ge möjlighet att fördjupa kunskaper om betygssättning utifrån ett praktiskt perspektiv, ett forskningsbaserat perspektiv och utifrån vad regelverket säger. Kursen bygger därför på forskares artiklar, filmer, reflektionsfrågor och praktiska uppgifter.	åk 4–6 åk 7–9 gy vux	Webbkurs
<u>Webbkurs om dokumentation av elevers kunskaper</u> Webbkursen syftar till att ge dig fördjupade kunskaper om vilken dokumentation du behöver om elevernas kunskaper utifrån ett praktiskt perspektiv, ett forskningsbaserat perspektiv och utifrån vad regelverket säger. Kursen bygger på forskares artiklar, filmer, reflektionsfrågor och praktiska uppgifter.	Lärare i alla skol- former	Webbkurs
<u>Webbkurs om återkoppling till elever</u> Webbkursen syftar till att ge dig fördjupade kunskaper i att ge dina elever användbar återkoppling utifrån ett praktiskt perspektiv och ett forskningsbaserat perspektiv. Kursen bygger på forskares artiklar, filmer, reflektionsfrågor och praktiska uppgifter.	Lärare i alla skol- former	Webbkurs
<u>Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper</u> För att undervisningen ska kunna anpassas till en elevs förutsättningar och behov behöver skolan göra en pedagogisk kartläggning av elevens kunskaper. Skolverkets kartläggningsmaterial för bedömning av nyanlända elevers kunskaper steg 1 och 2 är obligatoriskt att använda för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan.		Bedömnings- stöd

<u>Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper steg 3</u> Det tredje steget i kartläggningen är ett stöd för den undervisande ämnesläraren i att planera undervisningen utifrån var eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling i respektive ämne. Det tredje steget är tänkt att genomföras på skolan där eleven blivit placerad.		Bedömningsstöd
<u>Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper</u> Kurs för dig som vill lära dig mer om att kartlägga nyanlända elevers kunskaper med hjälp av Skolverkets kartläggningsmaterial Steg 1–3. Passar dig som arbetar i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolans introduktionsprogram. Webbkursen kan genomföras i valfri takt, enskilt eller tillsammans med kollegor.	Gr Gy	Webbkurs Skolverkets utbildningsplattform
<u>Bygga svenska – ett bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling</u> Kunskaper i svenska är viktiga för att eleverna ska kunna ta till sig undervisningen i skolan och vara delaktig i samhället. En kontinuerlig uppföljning av elevernas språkutveckling i svenska är avgörande om utbildningen ska utformas efter de nyanlända elevernas individuella förutsättningar och behov för att stödja progressionen i språkutvecklingen. Bygga svenska är ett bedömningsmaterial som hjälper lärare i grundskolan och gymnasieskolan att följa nyanlända elevers språkutveckling.	åk 1–3 åk 4–6 åk 7–9 + Gy	Material på webben och i bedömningsportalen
DIGITALISERING		
<u>Fjärrundervisning – webbkurs</u> Utveckla din kompetens inom fjärrundervisning. Som deltagare i vår webbkurs får du ta del av kunskap och erfarenhet inom området. Kursen innehåller artiklar, korta föreläsningfilmer och övningar.	Alla skolformer Huvudmän, rektorer, lärare och handledare	Webbkurs
<u>Digitalt berättande</u> Modulen syftar till att fördjupa förståelse för och förtrogenhet att utnyttja digitaliseringens möjligheter i undervisningen. Till exempel planeras och utförs en aktivitet med elever där den digitala berättelsen står i fokus.		Modul

<u>Kritisk användning av nätet</u> Syftet med den här modulen är att inspirera till diskussioner om informationssökning och källkritik i klassrum och skolbibliotek, gärna som en integrerad del av skolans ämnen.		Modul
ELEVHÄLSA OCH BARNNS OMSORG		
<u>Specialpedagogik för lärande</u> <u>- Inkludering och delaktighet - flerspråkighet</u> Den här modulen syftar till att ge fördjupad kunskap och förståelse för hur undervisning och lärmiljö kan anpassas efter elevers variation i ett flerspråkigt perspektiv. Innehållet visar på arbetssätt, metoder och förhållningssätt som stöder förutsättningar för flerspråkiga elevers lärande både utifrån förväntad språkutveckling i ett andraspråksperspektiv men även när andraspråsutvecklingen dröjer. Inkludering talar för idén att skolan ska utformas utifrån elevers olika förutsättningar, där eleverna kan vara delaktiga i sin utbildning och få ett utbyte både kunskapsmässigt och socialt i ett gemensamt sammanhang. Samtida forskning har visat att skolans förmåga att skapa inkluderande lärmiljöer, att anpassa undervisningen utifrån varje elev samt att öka elevers delaktighet är viktiga framgångsfaktorer för en likvärdig utbildning.	åk 1–9	Modul
<u>Utbildning i traumamedveten omsorg, TMO</u> TMO är en utbildning som utgår från skolans uppdrag att skapa en trygg miljö för lärande och utveckling genom viktiga vuxna och goda relationer. TMO ger personal i skolor ökade kunskaper och insikter om bemötande och förhållningssätt som stödjer elever, ofta nyanlända, som har varit utsatta för svåra påfrestningar och traumatiska upplevelser. Utbildningen genomförs av Rädda Barnen i samarbete med Skolverket.	Förskola Gr Gy	Utbildning genomförs på förskolan/skolan
NYANLÄNDA OCH FLERSPRÅKIGA BARN OCH ELEVERS LÄRANDE		
<u>Språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning för nyanlända den första tiden</u> Modulen riktar sig till ämneslärare och ger redskap som både underlättar och fördjupar arbetet i elevgrupper med flera nyanlända elever som ännu inte behärskar det svenska skolspråket. Syftet är att ge stöd både vid planering och genomförande av undervisning och därmed bidra till en högre måluppfyllelse. Modulen innehåller generella texter för alla ämnen samt ämnesinriktade texter för SO-ämnen.	Åk 7–9 Gy introduktionsprogram	Modul

<u>Flerspråkighet som resurs i förskola och skola</u> Språk- och kunskapsutveckling hänger ihop och därför är frågor om språk viktiga för alla lärare. Materialet Flerspråkighet som resurs ger insikt och kunskap om hur flerspråkiga elevers alla språkliga resurser kan tas tillvara. Innehållet riktar sig till lärare i alla ämnen, samt till handledare, förstelärare, skolutvecklare och andra som arbetar med skol-utveckling inom nyanländas och flerspråkiga elevers lärande. I modulen finns artiklar, didaktiska texter, ljudinspelningar, filmer och animationer samt reflektionsfrågor som kan användas i ett kollegialt lärande på skolor eller i ett arbetslag.	Förskola Förskole- klass Fritidshem Åk 1-9 Gy intro- duktions- program	Webbstöd – fylls löpande på med nytt material
<u>Greppa flerspråkigheten</u> Vikten av att elevers språkliga kunskaper och erfarenheter ses som tillgångar för lärande i skolan är den röda tråden för den här kunskapsöversikten. Den här kunskapsöversikten belyser perspektiv på frågor om språk och identitet och hur de hänger ihop med lärande och kunskaps-utveckling. Översikten ger såväl bakgrund utifrån teoretiska ramverk om flerspråkighet som praktiska exempel med flerspråkighet i skola och undervisning i centrum. Den sammanfattar kunskap om hur alla som har anknytning till undervisning och annan skolverksamhet från förskoleklass till och med gymnasium kan utnyttja de flerspråkiga resurser som finns till hands i dagens skola. Greppa flerspråkigheten vänder sig till alla som är verksamma inom skolan. Den riktar sig också särskilt till skolledare som har ansvar för att skolans verksamhet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt för skolans måluppfyllelse. <u>Greppa språket – ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet</u> Lärarens förhållningssätt, attityder och val av arbetssätt har en avgörande betydelse för all kunskapsutveckling och kanske i synnerhet för flerspråkiga elever. Fokus i översikten är att lyfta didaktiska perspektiv som gynnar flerspråkiga elever och diskutera modeller samt beprövad erfarenhet för bättre samverkan mellan elever och lärare. Frågor som vilka arbetssätt som kan stärka de flerspråkiga elevernas dubbla inlärningsprocesser och vilka verktyg som kan hjälpa läraren att bättre möta flerspråkiga elever tas upp i boken.	Gr Gy Skolledare	Kunskaps- översikt Skolverkets serie Forskning för skolan
<u>Introduktionskurs i svenska som andraspråk</u> Det globala klassrummet är en högskolekurs för alla lärare, oavsett undervisningsämne. Målet med denna introduktion till ämnet svenska som andraspråk är att du ska stärka all din undervisning där du möter flerspråkiga och nyanlända elever. Det kan finnas platser kvar på kurser med start våren 2019. Det finns möjlighet att anordna kurser för många lärare i huvudmannens lokaler. På det sättet går det att tydligare koppla studierna direkt till de lokala behoven.	Gr Gy Vux	Kurs som erbjuds av högskola och univer- sitet

KUNSKAPER OCH VÄRDEN		
Fritidshem		
<u>Webbkurs om fritidshemmets uppdrag</u> Det här är en webbkurs om fritidshemmets uppdrag och möjligheter att stimulera elevernas lärande och utveckling. Kursen behandlar bland annat fritidshemmets kompletterande och kompensatoriska uppdrag, lekens betydelse och fritidshemmets möjligheter att erbjuda situationsstyrt och upplevelsebaserat lärande. Därför ska du delta • Öka din förståelse för fritidshemmets uppdrag • Öka din förståelse för undervisning i fritidshemmet • Få fler verktyg för att arbeta med digitalisering • Få ökad kunskap om nyanlända och flerspråkiga elevers lärande	Gr fritidshem	Webbkurs
Värdegrund, attityder och förhållningssätt		
<u>Koll på trygghet och studiero</u> Skolverket har, främst mot bakgrund av Skolinspektionens kvalitetsgranskning "Skolans arbete för att säkerställa studiero", tagit fram ett stödmaterial bestående av texter, ljudfiler och diskussionsunderlag. Materialet innehåller också hänvisning till andra material på Skolverkets hemsida och även till andra myndigheters material. Stödmaterialiet består också av en självskattningsdel som genom kollegiala diskussioner och undersökande samtal om den egna verksamheten kan bidra till att ringa in vilka områden som skolan eventuellt behöver utveckla.	Gr (främst)	Självskattningsverktyg Stödmaterial
<u>Sex och samlevnad</u> Sex- och samlevnadsundervisning ur flera olika perspektiv kan ge eleverna en helhetsbild av vad sexualitet och relationer kan innefatta. Det kan handla om ett historiskt perspektiv på människans sexualitet och relationer. Det kan också handla om hur olika religioner förhåller sig till dessa frågor och vad vi kan lära oss av skönlitterära berättelser. Ett ytterligare perspektiv är hur normer kring kön och sexualitet manifesteras i reklambilder eller hur lagstiftningen kring dessa frågor ser ut i Sverige idag.	Gr Gy	Stödmaterial
<u>"Främja likabehandling"</u> – flera olika perspektiv på främjande likabehandlingsarbete Det kan till exempel handla om normmedvetenhet och normkritiskt arbete, pedagogiskt ledarskap, tillitsfulla relationer, delaktighet och inkludering. En del handlar om trygghet och studiero.	Gr Gy	Modul

<u>Koll på arbetet mot sexuella trakasserier</u> Alla elever har rätt till en trygg skolgång utan sexuella trakasserier. Skolan har ett ansvar att arbeta främjande och förebyggande mot sexuella trakasserier och att agera för att stoppa dem om de ändå skulle uppstå. Använd webbverktyget till att undersöka och utveckla ert arbete för att motverka sexuella trakasserier.	Främst för Gr Gy Även för andra skolformer	Själv- skattnings- verktyg Stödmate- rial
<u>Delaktighet och inflytande i undervisningen</u> – vad elevinflytande och delaktighet är och kan vara i undervisningen, på vilket sätt det kan öka motivation och lärande hos alla elever och hur det kan gestalta sig i vardagen. Det ges verktyg för att skapa möjligheter till delaktighet och inflytande i undervisningen.	Gr Gy	Modul
<u>Har ni koll på främlingsfientlighet och intolerans?</u> Skolan ska motverka alla former av diskriminering och kränkningar. Främlingsfientlighet, rasism och intolerans kan leda till att elever utsätts för diskriminering och annan kränkande behandling. Använd Skolverkets webbverktyg till att undersöka och åtgärda risker för diskriminering och hinder för allas lika rättigheter och möjligheter på din skola.	Alla skol- former	Själv- skattnings- verktyg
<u>Hedersrelaterat våld och förtryck – Skolans ansvar och möjligheter</u> Hur kan skolans personal arbeta med frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck Stödmaterialen riktar sig framför allt till rektor.	Gr Gy Rektor	Stödmaterial
<u>Kontroversiella frågor</u> Frågor som väcker starka känslor kommer ofta upp och skapar spänningar i klassrummet. Nu finns stöd för såväl lärare som rektorer i att hantera denna viktiga del i skolans demokratiska uppdrag. En omvärld med extremism, populism och polarisering påverkar och ställer krav på skolans roll i vår demokrati. Eleverna ska bejaka och respektera demokrati och mänskliga rättigheter. De ska också utveckla förmågor som krävs för att kunna ta en aktiv roll i demokratin. Här spelar samtalet ofta en viktig roll och att lärare inte backar från undervisning i kontroversiella frågor. STÖD FÖR LÄRARE Europarådet har tagit fram ett material som stöd för lärare i att utveckla undervisning om kontroversiella frågor. Syftet med materialet är att ge lärare stöd i hur de kan göra klassrummet till en trygg plats där eleverna fritt och utan oro kan diskutera frågor som rör dem. Materialet ger även läraren stöd i att utveckla olika strategier för undervisningen som skapar en öppen och respektfull dialog. <u>Teaching controversial issues</u> klicka på "Swedish" på Europarådets webbplatslänk till annan webbplats.	Gr Gy	Stödmaterial

STÖD FÖR SKOLLEDARE Managing Controversy, A Whole-School Training Tool – riktar sig till skolledare i samma ämne. Materialet ringar in och förklarar de alternativ som finns tillgängliga för rektorer när det gäller att hantera kontroversiella frågor. <u>Managing Controversy: A Whole-School Training Tool</u> klicka på "Swedish" på Europarådets webbplatslänk till annan webbplats	Gr Gy	Stödmaterial
Läslyftet		
<u>Grundläggande litteracitet för nyanlända</u> Att kunna läsa, skriva och använda text är avgörande i dagens globala och informationstäta samhälle. Skolan har de senaste åren mött ett ökande antal elever, inte sällan ensamkommande, som haft liten eller ingen möjlighet till ordnad skolgång. Många av dem är i akut behov av en grundläggande litteracitetsundervisning för att snabbt kunna hantera texter av olika slag i såväl vardagslivet som i skolsammanhang.	åk 7–9, Gy språk- intro Lärare i sva och moders- måslärare	Modul
<u>Nyanländas språkutveckling</u> Nyanlända elever i högstadie- och gymnasieåldern har en kognitiv nivå som motsvarar deras ålder, men de är nybörjare i svenska. Detta ställer höga krav på att anpassa undervisningen så att den blir utmanande för eleverna. Målet med denna modul är att ge lärare i svenska som andraspråk verktyg för att planera och genomföra undervisning som stödjer språklig progression för nyanlända elever.	åk 7–9 Gy Lärare i sva	Modul
<u>Tolka och skriva text</u> Handlar om hur mångfald av texter kan beskrivas, vilka utmaningar elever står inför i mötet med skolans textvärld och hur lärare kan göra texter mer tillgängliga. Extra belysning ges åt flerspråkiga och nyanlända elever.	åk 1–9 Lärare i textrika ämnen	Modul
<u>Muntlig kommunikation</u> Elever och lärare är i ständig dialog genom samtal. De kommunicerar också genom att presentera stoff för varandra i redovisningar, instruktioner och genomgångar. I alla ämnen hänger muntlig kommunikation intimt samman med lärandet. Det finns en stor potential att utveckla undervisningen genom medvetenhet om olika aspekter av muntlighet, genom att variera kommunikativa förhållningssätt och genom medveten planering av olika muntliga moment. Modulen ger fördjupade kunskaper om muntlig kommunikation och om hur den kan planeras för att främja språk- och kunskapsutveckling.	F – åk 9 Lärare i alla ämnen	

<u>Från vardagsspråk till ämnesspråk</u> Utvecklingen av ämnesspråk är en central del av elevernas lärande i alla ämnen. Denna modul syftar till att ge lärare och förskollärare i årskurs F-9 fördjupade kunskaper om språk i alla ämnen. Målet är att främja elevernas lärande genom undervisning som fokuserar på språk såväl som ämnenas praktiska, estetiska och teoretiska innehåll. Det kan vara särskilt betydelsefullt i arbetet med flerspråkiga elever och elever med ett mindre rikt språk.	F – åk 9 Lärare i alla ämnen	Modul
<u>Kritiskt textarbete</u> Modulen syftar till att genom kritiskt textarbete bidra till att elever förstår sig själva och den värld de lever i och att de ska få en röst i världen för att kunna påverka och förändra. En utgångspunkt är att texter representerar olika sätt att se på världen. Det blir därför viktigt att fundera över val av texter i undervisningen, både ur aspekten vad elever kan göra med texter och vad texterna kan göra med dem och deras liv.	F – åk 6 åk 7–9 Lärare i alla ämnen	Modul
<u>Språk- och kunskapsutvecklande arbete</u> Den här modulen tar upp vad ett språk- och kunskapsutvecklande arbete kan innebära i olika ämnen. Modulens fokus är riktat mot elevers aktiva språkanvändning som ett redskap för att utveckla kunskaper, färdigheter och förmågor i enlighet med examensmål och ämnesplaner. Därför ges förslag på konkreta modeller och redskap för hur du och dina kollegor kan utforma, stötta och följa upp undervisningsaktiviteter som stärker förutsättningarna för att elevernas lyssnande, samtalande, läsande och skrivande ska leda till lärande i era ämnen.	Gy Lärare i alla ämnen	Modul
<u>Främja elevers lärande NO 1</u> Kursplaner för NO-ämnena visar i sina formuleringar tydligt på lärandets språkliga dimensioner. Av den anledningen finns ett behov av en ämnesdidaktik som kan ge elever förutsättningar att utvidga sin språkliga repertoar till att även omfatta NO-ämnenas specifika språk. Därför är språkutveckling i de tre NO-ämnena en förutsättning för varje elevs skolframgång.	åk 4–9 Modulerna fungerar för NO-och SO-lärare att göra tillsammans	Modul
<u>Främja elevers lärande SO</u> Kursplaner för SO-ämnena visar i sina formuleringar tydligt på lärandets språkliga dimensioner. Av den anledningen finns ett behov av en ämnesdidaktik som kan ge elever förutsättningar att utvidga sin språkliga repertoar till att även omfatta SO-ämnenas specifika språk. Därför är språkutveckling i de fyra SO-ämnena en förutsättning för varje elevs skolframgång.		Modul

<u>Kommunikation i naturvetenskapliga ämnen</u> Utvecklingen av ämnesspråket är en central del av elevernas lärande i de naturvetenskapliga ämnena. Denna modul syftar till att ge fördjupade kunskaper om kommunikationens roll i biologi-, fysik-, kemi- och naturkunskapsundervisningen på gymnasiet. Målet är att främja elevernas lärande genom undervisning som fokuserar på språk såväl som ämnenas teoretiska och praktiska innehåll. Detta kan vara särskilt betydelsefullt i arbetet med flerspråkiga elever och elever med ett mindre rikt språk.	Gy	Modul
<u>Språk i yrkesämnena</u> Språket är ett viktigt redskap i undervisning och lärande. Att tillägna sig yrkesspråk innebär att lära sig tänka kring och förstå yrkeskunskande samt att kommunicera det med andra. I modulen diskuteras språkdidaktiska redskap tillsammans med exempel på hur de kan användas i yrkesundervisning.	Gy Lärare i alla ämnen	Modul
Matematiklyftet		
<u>Språk i matematik, åk 1-3</u> <u>Språk i matematik, åk 4-6</u> <u>Språk i matematik, åk 7-9</u> <u>Språk i matematik Gy</u> I de långsiktiga målen i kursplanen står det att undervisningen ska syfta till att eleverna bland annat ska utveckla sin begreppsförmåga, samt sin kommunikations- och resonemangsförmåga. Syftena visar att språket är en naturlig del av matematiken. Modulerna ger stöd för hur ett medvetet arbete med språkutveckling kan utveckla undervisningen i matematik.	åk 1-3 åk 4-6 åk 7-9 Gy	Modul
SKOLA OCH ARBETSLIV SAMT VIDARE STUDIER		
<u>Utbildningspaketet skola – arbetsliv</u> Skolverket och Arbetsförmedlingen bjuder in grupper av lärare, skolledare och studie- och yrkesvägledare i alla skolformer till Utbildningspaketet skola-arbetsliv som visar på hur studie- och yrkesvägledning på ett enkelt sätt kan integreras i undervisningen och fungera som ett verktyg för att öka elevernas motivation till lärande. Deltagarna får ta del av material att använda i alla ämnen med utgångspunkt i läroplanerna, kurs- och ämnesplanerna och det arbete som redan görs på skolan. I processen lyfts olika teman som t ex hur studie- och yrkesvägledning kan kopplas till ett språk- och kunskapsutvecklande arbete.	Gr Gy	Utbildningspaket

<u>Förebygg avhopp i gymnasiet</u> Oavslutade gymnasiestudier ökar risken för att individen senare i livet står utan arbete och blir beroende av försörjningsstöd. Dessutom ökar risken för utanförskap. För samhället innebär det minskade intäkter och ökade kostnader. Ta del av framgångsfaktorer för huvudman för att planera, genomföra och utveckla arbete med att förebygga avhopp från gymnasieskolan.	Gy Huvudman	Stöd Skolverkets webbplats
Studie- och yrkesvägledning		
<u>Vägledning av nyanlända i skolan – Samtal om framtiden</u> Studie- och yrkesvägledningssamtal med nyanlända elever kan innehålla utmaningar, som skiljer sig från de i samtal med andra elever. I tre artiklar förs resonemang kring samtalsmetodiska ideal, frågor om lärande, samt om språkliga asymmetrier. Materialet ger stöd för kollegiala samtal, samt för reflektioner i det dagliga, konkreta arbetet med vägledning.	Gr Gy	Stöd för kollegiala samtal och reflektioner
STYRNING OCH LEDNING		
<u>Leda förändring</u> Materialet ger dig som är huvudman eller skolledare fördjupade kunskaper och vägledning i att leda ett förändringsarbete. Leda förändring har utformats för att stödja processen som huvudman eller skolledare leder och som organisationen genomgår. Samtidigt sker en kompetensutveckling.	Huvudman Skolledare	Modul
<u>Läraryftet</u> Genom Läraryftet kan du som är lärare komplettera din legitimation med fler behörigheter. Ansökan öppen till 15 april		Kurs som erbjuds av högskola och universitet
<u>Nyanlända i gymnasieskolan</u> Huvudmannen behöver ha tydliga rutiner för hur den nyanlända elevens utbildning ska organiseras i gymnasieskolan. Plan för utbildning anger de yttre ramarna och i elevens individuella studieplan anges grunden för planeringen av elevens fortsatta utbildning. En fortlöpande bedömning av elevens språk- och ämneskunskaper samt studie- och yrkesvägledning ligger till grund för planeringen.	Gy	Stödmaterial och information
<u>Planera för lovskola i grundskola</u> Alla elever ska få förutsättningar att nå kunskapskraven inom ramen för den ordinarie undervisningen. Vissa elever behöver ändå ytterligare undervisning. Få stöd i planeringen av lovskola med hjälp av diskussionsunderlag.	Gr Gy	Stödmaterial Skolverkets webbplats

SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE		
<u>Kvalitetsverkstaden</u> En framgångsfaktor för förbättrade resultat i skolan är ett genomtänkt och gediget kvalitetsarbete. Kvalitetsverkstaden är ett processtöd som är utformat för att användas gemensamt i huvudmannaorganisationen och är en hjälp under huvudmannens hela verksamhetsår. Använd den och arbeta tillsammans för bättre kvalitet.	Huvudman Skolledare	Processtöd
<u>Systematiskt arbete i skola och förskola</u> För att leda en ständig förbättring av skolans verksamhet är det många områden som kräver en systematik i arbetet av skolhuvudman, rektor och förskolechef. Systematiskt kvalitetsarbete är ständigt pågående. Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra vad vi gör, varför och vad det leder till. Ett fungerande kvalitetsarbete är avgörande för att kunna främja alla barns utveckling och lärande.	Alla skolor former	Stödmaterial Skolverkets webbplats
<u>Introduktion till styrning av skolan</u> Utveckla er kompetens och förståelse för det svenska skolsystemet och skapa en grund för bra samarbete mellan förvaltning och nämnd. Introduktionen omfattar förskola, skola och vuxenutbildning. Materialet är till för dig som ska introducera ledamöter i nya nämnder. I materialet ingår presentationer om skolans styrning, ansvar och mandat, systematiskt kvalitetsarbete och skolmyndigheternas uppdrag. Det finns stöd för manus, diskussionsfrågor och underlag för deltagarna. Förutsättningar och behov ser olika ut i olika kommuner. Du kan välja att använda hela eller delar av materialet inom exempelvis en introduktionsutbildning. Det tar ungefär en halv dag att arbeta med hela materialet.	Nämnd	Stödmaterial Skolverkets webbplats

<u>Samordnare för nyanlända elevers lärande</u> Samordnarens uppdrag är att stödja huvudmannen i arbetet med att systematiskt följa upp, analysera, planera och utveckla verksamheten gällande arbete med nyanlända elevers lärande. Det är viktigt att val av kompetensutvecklingsinsatser bygger på en behovsanalys som genomförts i verksamheten. Skolverket erbjuder tre verktyg som stöd till huvudmän, rektorer och skolor att genomföra en nulägesbeskrivning, nulägesbedömning och utvecklingsplan med fokus på nyanlända elevers utbildning. Tanken är att ge en helhetsbild av verksamheten på olika nivåer i styrkedjan, i arbetet med nyanlända elever utifrån de allmänna råden samt identifierade framgångsfaktorer. Med stöd av de tre verktygen kan starka och svaga sidor identifieras i en verksamhet, utifrån lokala förutsättningar. <u>Nulägesbeskrivning</u> <u>Analys och nulägesbedömning</u> <u>Utvecklingsplan</u> När du öppnat länken scrolla ner på sidan för att hitta de tre verktygen.	Gr Gy	Skrivbara PDF-filer som öppnas i Acrobat Reader
<u>BRUK – analysverktyg för alla skolformer</u> BRUK är ett verktyg för självskattning som kan användas i kvalitetsarbetet. Det ger insikt om vilken grad av måluppfyllelse och vilka kvaliteter verksamheterna har i förhållande till de nationella styrdokumenterna. Syftet med BRUK är att vara ett utvecklingsverktyg och ett stöd i ett kollegialt lärande för att synliggöra processer och kvalitet. Den gemensamma diskussionen och analysen är viktigare än resultatet av skattningen. BRUK fungerar bra för att jämföra egna resultat över tid för att få syn på utvecklingen och utvecklingsområden.	Alla skolformer	Självskattningsverktyg
<u>Nationellt centrum för språk- läs- och skrivutveckling, NCS</u> Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) arbetar med att stimulera huvudmän och skolor att aktivt arbeta med språk-, läs- och skrivutveckling. Barns och elevers språkutveckling är grunden för allt lärande i förskolan och skolan. Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling, NCS, erbjuder stöd och utbildning till huvudmän, förskolor och skolor. Nationellt centrum erbjuder utbildning för språk-, läs- och skrivutvecklare. En språk-, läs- och skrivutvecklare kan ge huvudmän, förskolechefer och rektorer stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Det kan till exempel handla om hur man kan: • Följa upp och analysera det språk-, läs- och skrivutvecklande arbetet • Prioritera och organisera utvecklingsinsatser • Ordna pedagogiska samtal och lyfta forskning inom området		Stödmaterial Skolverkets webbplats

<u>Lärlingscentrum – starta lärlingsutbildning</u> Lärlingscentrum stödjer huvudmän och skolor, samt arbetslivsorganisationer och arbetsgivare som tar emot elever i arbetsplatsförlagt lärande (apl). Målet är att få fler lärlingar på gymnasial nivå och att höja kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet. Gymnasial lärlingsutbildning finns inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, vuxenutbildningen och särskild utbildning för vuxna. Lärlingscentrum skapar intresse för och sprider kunskap om gymnasial lärlingsutbildning genom att • skapa mötesplatser för olika målgrupper för att stärka och utveckla lärlingsutbildning • stötta vissa enskilda initiativ och utvecklingsprojekt som fokuserar på att öka samverkan mellan skola och arbetsliv • ge vägledning och konsultation till dem som vill starta lärlingsutbildning och som redan arbetar med lärlingsutbildning.	Gy	Information Skolverkets webbplats
STATSBIDRAG		
BIDRAG 2019 <u>Statsbidragsskalendern 2019</u> <u>Statsbidrag för en likvärdig skola 2019</u> <u>Statsbidrag för högskolestudier i sva och sfi 2019</u> <u>Statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning 2019</u> <u>Statsbidrag för papperslösa barn 2019</u> <u>Statsbidrag för lovskola 2019</u> BIDRAG 2018 SOM REDOVISAS VÅR/HÖST 2019 <u>Statsbidrag till samordnare för nyanländas lärande 2018</u> <u>Statsbidrag för en likvärdig skola 2018</u> <u>Statsbidrag för högskolestudier i sva och sfi 2018</u> <u>Statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning</u> <u>Statsbidrag för papperslösa barn 2018</u> <u>Statsbidrag för ökad jämlikhet 2018</u>		
ANNAT EJ I SKOLVERKETS REGI		
SPSM, Specialpedagogiska skolmyndigheten		
<u>Särskilt stöd till nyanlända elever</u> Ett webbaserat stödmaterial om flerspråkighet och funktionsnedsättning. Här hittar du information om vad skolan kan behöva göra – och tänka på – när en elev är nyanländ och kan vara i behov av särskilt stöd. Materialet är uppdelat i sex teman.		Webbplats

<u>SPSM kursutbud</u> Specialpedagogiska skolmyndigheten anordnar konferenser, tematräffar och kurser på olika orter och på distans.		Kurser
<u>Att höja skolans elevhälsokompetens</u> Att höja skolans elevhälsokompetens står för en lärande process där alla bidrar i arbetet med att systematiskt utveckla skolans förmåga att möta elevers olika och specifika behov. <u>Skolans systematiska elevhälsoarbete</u> Elevernas hälsa på samma sätt som deras kunskapsresultat behöver påverka skolans utvecklingsarbete. Då hälsa och lärande förutsätter varandra blir en god elevhälsa ett ansvar för alla i skolan. Elevhälsoarbete behöver genomsyra hela skolans verksamhet. <u>Nätbaserade kurser</u>	Rektor Elevhälsa	Kurser
<u>Studiepaket Npf</u> Studiepaketet vänder sig i första hand till dig som möter barn och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) som autismspektrumtillstånd och adhd i ditt pedagogiska arbete, från förskola till gymnasiet. Innehållet är även överförbart till arbetet med andra barn och elever i uppmärksamhets- och samspelssvårigheter. Materialet kan användas som kompetensutveckling i ditt arbetslag eller för egna studier.	Gr Gy	Studiepaket
<u>Stödmaterial om extra anpassningar</u> Syftet med materialet är att inspirera och att fungera som ett stöd i arbetet med att få olika nivåer i styr- och stödkedjan att arbeta aktivt och systematiskt med extra anpassningar. I materialet berättar rektorer, elevhälsopersonal och pedagoger om sitt vardagsarbete med extra anpassningar. De ger konkreta exempel som belyser deras arbetsprocess, ur olika professionsperspektiv med samarbete som tydlig framgångsfaktor.	Rektor Elevhälsa Pedagoger	Stöd- material
Skolinspektionen		
<u>Nyanlända och asylsökande elever</u> På den här sidan finns samlad information om vad Skolinspektionen sett i granskningar som myndigheten gjort. När det gäller utbildning för nyanlända elever finns särskilda utmaningar och möjligheter. I granskningar av skolors arbete har Skolinspektionen identifierat faktorer som kan påverka skolors och huvudmäns arbete i positiv riktning. De iakttagelser myndigheten gjort sammanfaller med vad forskning pekat ut som framgångsfaktorer, samt vad andra studier och utredningar på området har visat.	Skolledare Lärare	Skol- inspektionen Råd och vägledning

NC, Nationellt centrum för svenska som andraspråk		
<u>NC, Nationellt centrum för svenska som andraspråk</u> NC vid Stockholms universitet är ett nationellt resurs- och utvecklingscentrum på uppdrag av regeringen. Ansvarsområdet är svenska som andraspråk, inklusive sfi och omfattar all verksamhet från förskola till vuxenutbildning. NC har bland annat som uppdrag att sprida forskning och beprövad erfarenhet samt stödja implementering av forskning och styrdokument. Som ett led i detta arbete är kompetensutveckling av lärare och skolledare en betydande del av verksamheten. <u>Nyanlända elever, NC</u> Resurser, information och nyheter som rör utbildning för nyanlända elever inom grundskola och språkintröduktion	Skolledare Lärare	Webbplats

FÖRSKOLAN

Förskolekurser i kommunen

Kurser för förskolepersonal anordnas i kommunen och kopplas direkt till de lokala behoven. Huvudmannen kontaktar ett av de lärosäten som Skolverket utsett och enas om ett upplägg. Nu finns även en ny kurs om undervisning i förskolan.

Kurser ges inom olika områden på 7,5 högskolepoäng. De består av föreläsningar, litteraturstudier och seminarier, samt verksamhetsanknutna uppgifter mellan träffarna. Fokus ligger på dokumentation, uppföljning och utvärdering, samt på att leda kvalitetsarbete men även på det centrala arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

En kurs finns i naturvetenskap och teknik, samt en med inriktning flerspråkighet och interkulturell kompetens.

MODUL

Flera språk i barngruppen

Läslifvet i förskolan har fem moduler och en kompetensutvecklingsmodell för förskolan. Särskilt modulen "Flera språk i barngruppen" handlar om nyanlända och flerspråkiga barns lärande. I den här modulen får ni förslag på språkutvecklande arbetssätt såsom vikten av att omge barnen med ord och hur genrepdagogen kan användas i förskolan. Modulen lyfter också upp hur man kan arbeta fram en språkpolicy i förskolan samt vikten av interkulturell kommunikation och hur undervisningen kan stötta flerspråkiga barns lärande i förskolan.

WEBBKURS - NY

Identitet, jämställdhet och digitalisering i förskolan

En webbkurs om identitets-, jämställdhets- och digitaliseringsarbete i förskolan. Syftet med webbkursen är att den ska vara ett stöd i implementeringen av läroplanen för förskolan (2018) och bidra till arbetet med att utveckla undervisningen i förskolan. Ett ytterligare syfte med kursen är att vara ett stöd i arbetet med identitet, jämställdhet och digitalisering, för att dessa perspektiv ska bli en del av förskolans undervisning.

FÖRSKOLEKLASS

Kurs för undervisande pedagoger i förskoleklass

En kurs för personal i förskoleklass utan behörighet och förskollärare som vill öka kompetensen i svenska och matematik, utveckla förmågan att stödja elever och bli tryggare i yrkesrollen.

VUXENUTBILDNING

Utbildning för nyanlända vuxna

Nyanlända och flerspråkiga elever kan ha behov av att kombinera studier i sfi eller svenska som andraspråk med andra kurser inom vuxenutbildningen. Studierna ska läggas upp utifrån den enskilde individens behov, förutsättningar och mål med sina studier

Stöd och verktyg inom validering

En person kan oftast betydligt mer än vad som är fångat i olika dokument som exempelvis betyg, intyg och andra utbildningsbevis. Vi lär oss hela tiden nya saker i möten med andra människor inom utbildning, på arbetet och på fritiden.

All samlad kunskap och kompetens kan synliggöras genom verktyget validering, det vill säga kartläggning och bedömning. Validering kan användas för att exempelvis anpassa en utbildning, förkorta en utbildning eller inför en utbildning om den sökande saknar betyg i de kurser som krävs. Det är en vinst för både samhälle och individ att ta vara på det som en person redan kan.

Länkar som inte fungerar

Det händer att länkar inte fungerar av olika anledningar.

Pröva då att:

- kopiera länkens namn
- gå in på skolverket.se
- klistra in i sökrutan
- tryck på sök
- försök även med annan webbläsare